



עוז על התועלת שבמתן פוליאטילן-גליקול לעזים רועות

נ. גלבו, י. ניר, הפקולטה לחקלאות, רחובות
צפרירה ניצן, נ. סילניקוב, א. פרבולוצקי, מינהל המחקר החקלאי

ב המשך לתוצאות שתי עבודות קודמות בתחום זה, הרי תקציר של שתי עבודות נוספות.

בעבודות הקודמות נמצא, שטיפול בעזים בחומר מנטרל טנינים, פוליאטילן-גליקול 4000 (להלן פא"ג), הביא לידי הגדלה ניכרת של צריכת עלווה של המינים חרוב, אלון מצוי ואלת המסטיק, וניצולם.

הגדלה זו היתה מלווה בשיפור הנעכלות של החומר האורגני, החלבון הכללי ודופן התא (NDF).

1) הרגלי אכילה, בררנות מזון ונפח כרס

מטרת עבודה זו היתה לבדוק, אם מתן פא"ג למנה שהכילה עלי חרוב או עלי אלת המסטיק או גם אלה וגם אלה - משפיע על הרגלי האכילה, בררנות המזון ונפח הכרס של עזים מגזע ממבר.

ללא אספקת פא"ג וללא הרגלה לאחד מסוגי העלים - העדיפו העזים עלי חרוב מעלי אלת המסטיק ($p < 0.05$). הן אכלו במחזוריים של כשעה. בתחילת כל מחזור אכלו במשך פרק-זמן ממושך, ובהמשכו גדלו ההפסקות בין האכילות והתקצרו זמני האכילה. זמני האכילה היו ארוכים יותר - כאשר ניתן פא"ג. הרגלה לאחד

משני סוגי העלים תוך נתינת פא"ג גרמה העדפת סוג העלים שהורגלו אליו. בעקבות מתן פא"ג גדל נפח הכרס של העזים.

בסיכום: ניתן לשנות את הרגלי האכילה, בחירת העלים ונפח הכרס של העזים - על-ידי הרגלה לאותו סוג של עלים ומתן פא"ג פעם אחת ביום.

2) יחסי גומלין בין תוספת המזון ופא"ג

בעבודה זו היתה המטרה לבחון, מהי תוספת המזון המיטבית לעזים הניזונות בעלי חורש, עם נתינת פא"ג או בלעדיה, מן ההיבטים התזונתי והכלכלי.

ערכם התזונתי של עלי אלון ועלי אלת-המסטיק נבחן בניסויי עיכול ב-4 עזי ממבר. הניסויים נערכו עם תוספת פא"ג או בלעדיה. פא"ג ניתן בכמות של 10 ג' בתקופת ההאכלה בעלי אלון ו-30 ג' בתקופת ההאכלה בעלי אלה. פא"ג ניתן פעם ביום, לפני מתן העלים. כמו כן נבדקה השפעת מתן של 300 ג' / יום תערובת או 250 ג' / יום כוספת סויה, שניתנו כתוספת לעלי אלון או אלה, וכן שילוב של מתן פא"ג עם תערובת או עם כוספת סויה.

ללא מתן פא"ג, תערובת או כוספת סויה, צריכת עלי אלון או אלת המסטיק - נעכלות חומר אורגני (ח"א), חלבון כללי (ח"כ) ודופן התא היתה מועטה מאוד, עובדה שהתבטאה בירידה במשקל גופן של העזים.

הטיפול בפא"ג, וכן תוספות תערובת או כוספת סויה, שיפרו במידה רבה את צריכת המזון ואת

נעכלותו בשני מיני הצומח שנבחנו. נמצא כי השילוב המוצלח ביותר הוא מתן פא"ג עם סויה. שילוב זה גרר הגדלת צריכת עלי אלון ב-54% ושל עלי אלת המסטיק ב-91% ($p < 0.05$). נעכלות ח"א, בעלי האלון והאלה, רבתה פי 2.5 ($p < 0.05$). נעכלות החלבון של עלי אלון רבתה פי 5, ושל עלי אלה - פי 2 ($p < 0.05$). נעכלות החלבון ודופן התא של עלי אלת המסטיק היתה שלילית, ואילו מתן פא"ג וכוספת סויה הרבה את הנעכלות לכ-45%.

השיפור בצריכת המזון ובנעכלות רכיביו איפשר לעזים להחזיר לעצמם את הפסדי המשקל בעת שניזונו מעלי אלון או אלה ללא תוספת פא"ג וכוספת סויה, ואף לעלות במשקלן מעבר למשקל ההתחלתי.

למרות השיפור הקיצוני בנעכלות ח"א ודופן התא - ברוב המקרים לא נמצאה הגדלה מובהקת בריכוז חומצות השומן הנדיפות במיץ הכרס, או שינויים ברמת החומציות. תכולת רכיבי הדם היתה בתחום הנורמלי, לא הראתה על פגיעות סיסטמיות ואף לא השתנתה בטיפולים השונים.

לסיכום: ערכם התזונתי המועט של מיני הצמחים המעוצים ממוצא ים-תיכוני נובע בעיקר מהימצאות טנינים בעליהם ובפירותיהם. ניתן לשפר במידה רבה את ערכם התזונתי למעלי-גירה - על-ידי מתן פא"ג בשילוב תוספת מזון עתירת חלבון. פעם אחת ביום.